

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **P. N.**, zastoupený Mgr. Ondřejem Hojgrem, advokátem se sídlem Riegrova 12, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský soud v Ostravě**, se sídlem Havlíčkovy nábřeží 34, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2021, č. j. 25 A 69/2021 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Shora označeným usnesením Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) bylo žalobci přiznáno plné osvobození od soudních poplatků (výrok I) a dále mu byl ustanoven pro „*zastupování v řízení zástupce z řad advokátů, a to Mgr. Ondřej Hojgr, advokát se sídlem Riegrova 376/12, 779 00 Olomouc*“ (výrok II).

II.

[2] Proti výroku II. označeného usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) prostřednictvím ustanoveného zástupce v zákonné lhůtě kasační stížnost. Namítl nesrozumitelnost výroku. Tu spatřuje v tom, že z něj není zřejmé, zda se ustanovení zástupce vztahuje jen na řízení před krajským soudem, anebo zda se vztahuje i na případné podání kasační stížnosti (a zastupování v řízení o ní). Stěžovatel proto navrhl,

aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.

[3] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, a na něj navazující judikaturu, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 As 131/2018 - 31, či ze dne 6. 5. 2020, č. j. 10 As 445/2019 - 32). Napadené usnesení nepochybně právě takovým rozhodnutím je, stěžovateli proto nevznikla povinnost k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti ani povinnost být v tomto řízení zastoupen advokátem. Krom toho se krajským soudem přiznané osvobození od placení soudních poplatků vztahuje i na řízení o kasační stížnosti (§ 36 odst. 3 in fine s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dodává, že judikatura Nejvyššího správního soudu připouští podání kasační stížnosti i proti usnesení ve věci (ne)ustanovení zástupce (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 As 127/2021 - 21, ze dne 28. 8. 2019, č. j. 8 As 173/2019 - 22, ze dne 9. 6. 2021, č. j. 3 As 50/2021 - 32, ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, ze dne 3. 6. 2020, č. j. 6 As 72/2020 - 21, ze dne 28. 2. 2020, č. j. 5 As 7/2020 - 19, ze dne 6. 2. 2020, č. j. 8 As 338/2019 - 21, ze dne 4. 6. 2020, č. j. 10 As 34/2020 - 25, atp.). Nutno dodat, že podle výslovné dikce § 102 s. ř. s. je kasační stížnost opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (stěžovatel) domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále stanoveno jinak. Zákon přitom vylučuje podání kasační stížnosti (vedle věcí volebních) pouze: proti výroku o nákladech řízení; proti důvodům rozhodnutí soudu; proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení; nebo proti rozhodnutí, které je podle své povahy dočasné. Zákon tedy explicitně danou kasační stížnost za nepřipustnou nepovažuje. Ostatně v tomto duchu postupoval i krajský soud, který stěžovatele poučil o možnosti podat proti výroku II. usnesení kasační stížnost.

[4] Stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti námitku nesrozumitelnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[5] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

pokračování

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudků krajských soudů vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS), podle níž jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, je povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví podle § 54 odst. 2 s. ř. s.). To potvrzuje i navazující judikatura Ústavního soudu, např. nález ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS, v němž Ústavní soud vyslovil, že *„odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákoným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena“*. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, vyslovil, že pokud *„z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“*. Nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, podle něhož lze *„za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody.“* Obdobně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 76, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130 atp.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení a neshledal, že by bylo zatíženo shora označenou vadou. Krajský soud srozumitelně odůvodnil ustanovení zástupce, tedy výrok II usnesení, kterým byl stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů „pro řízení“ Mj. uvedl, že: *„Co se týče žádosti žalobce o ustanovení zástupce, také tu soud shledal důvodnou. Je splněna podmínka, že u žalobce jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a taktéž, že ustanovení zástupce je nezbytné k ochraně jeho práv. Krajský soud přihlédl k žádosti žalobce ze dne 4. 1. 2021, a ustanovil žalobci k ochraně jeho práv v tomto řízení Mgr. Ondřeje Hojgra, advokáta se sídlem Riegrova 12, 779 00 Olomouc.“*

[8] Skutečnost, že se ustanovení zástupce vztahuje i na řízení o případné kasační stížnosti pak vyplývá přímo ze zákona (přičemž stěžovatel je zastupován advokátem, tj. osobou práva znalou). Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *„Navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytné třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Byla-li navrhovateli ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2, která je*

plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen "daň"), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu^{6a}); to samé platí i v případě, kdy osoby uvedené v odstavci 2 jsou společníky právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon jejich povolání a plátcem daně je tato právnická osoba. Požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti." Krajský soud nadto znění tohoto ustanovení ve svém usnesení v plném rozsahu citoval (viz odst. 5 napadeného usnesení).

[9] I z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. K tomu viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2018, č. j. 8 As 167/2017 - 58. V něm se mj. uvádí, že poslední věta uvedená v § 35 s. ř. s. se do zákona dostala na základě novely soudního řádu správního, provedené zákonem č. 303/2011 Sb. Zákodárce touto větou toliko deklaroval pravidlo, které již předtím beztak ze soudního řádu správního plynulo, dle něhož, ustanovil-li v řízení o žalobě krajský soud účastníku řízení zástupcem advokáta, byl takto ustanovený advokát oprávněn v zastoupení účastníka řízení také podat kasační stížnost a zastupovat jej i v řízení o kasační stížnosti (srov. i usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, č. 1460/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud neshledal ani žádnou jinou vadu, pro kterou by bylo třeba usnesení krajského soudu zrušit.

[10] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[11] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. srpna 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu